

**PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE** | *ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA*

Ob železnici 30 a
p. p. 214
SI-1001 Ljubljana
W www.pzs.si

E info@pzs.si
T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
ID DDV SI62316133
IBAN SI56 6100 0001 6522 551

**KOMISIJA ZA VARSTVO
GORSKE NARAVE**
T +386 (0)1 43 45 683
E varstvo.narave@pzs.si
W <https://kvgn.pzs.si>

Datum: 24. 2. 2026

POROČILO O DELU KVGN V LETU 2025

OSNOVA PREDSTAVITEV

Komisija za varstvo gorske narave Planinske zveze Slovenije (v nadaljevanju KVGN PZS) usklajuje in pospešuje dejavnosti planinske organizacije na področju varovanja gorske narave.

IO KVGN PZS pripravlja strokovna mnenja in predloge rešitev ter jih posreduje pristojnim organom PZS.

TEMELJNE USMERITVE DELA V LETU 2025

KVGN je v letu 2025 aktivnosti usmerjala predvsem v:

- ✓ izobraževanje in usposabljanje strokovnega kadra;
- ✓ promocijo varstva gorske narave med planinsko in širšo javnostjo, tudi šolsko mladino;
- ✓ promocijo projekta **Peš iz dolin do višin – v hribe z javnim prevozom**;
- ✓ konsolidacijo organiziranosti in delovanja varstva gorske narave v PZS;
- ✓ ažurno in kritično spremljanje stanja in posegov v gorsko okolje in naravo ter informiranje organov PZS ter javnosti o nedovoljenih posegih in aktivnostih;
- ✓ pripravo strokovnih stališč do načrtovanja različnih dejavnosti in prostorskih posegov v gorsko naravo in okolje nasploh.

SESTAVA IN DEJAVNOST KVGN V LETU 2025

Število odsekov

Na dan 31. 12. 2025 je imelo odsek za varstvo gorske narave registriran zgolj 116 planinskih društev, od skupaj 301 društva, člana PZS. To pomeni zgolj 38 % od vseh. V primerjavi s prejšnjim letom eden več.

Število društev z odseki je glede na perečo problematiko ogrožanja gorske narave zelo malo oziroma premalo. Društev, ki nima odseka, je kar 185. Za manjša društva, ki nimajo veliko članov (kritične mase) in za društva s specifičnimi vsebinami (plezalna, alpinistična) je to še deloma razumljivo.

Vendar je zaskrbljujoče, da odseka VGN nimajo številna društva z velikim številom članstva, t. i. velika društva. Med MDO so pod povprečjem MDO z velikim obsegom članstva, to sta predvsem MDO Ljubljane in Savinjski MDO.

Delovanje odborov v okviru MDO PD

V kamniško-Bistriškem, notranjskem, pomurskem in posoškem MDO PD odbori VGN ne delujejo oz. niso niti ustanovljeni. To ne pomeni, da odseki oz. društva ne delujejo, vendar se ne povezujejo in s tem utrpajo delovanje na področju varstva gorske narave. tako npr. ne izvajajo tečajev za gorske stražarje, število varuhov se zmanjšuje, posledično pada aktivnost.

Izboljšalo se je stanje v MDO Podravja, odlično deluje odbor v MDO PD Dolenjske in Bele krajine.

Strokovni kadri

Strokovni kadri KVG N so gorski stražarji in varuhi gorske narave. Gorski stražarji licence ne obnavljajo, svoje kompetence ohranjajo z delom in internim izobraževanjem in usposabljanjem, varuhi gorske narave obnavljajo licenco na štiri leta, kot po novem vsi strokovni kadri PZS.

Preglednica: **Strokovni kadri v letu 2025**

Datum\Naziv	Varuh gorske narave		*Gorski stražar
	Vseh izdanih diplom	Število z licenco	
31. 12. 2023	428	280	~ 730
31. 12. 2024	447	286	~ 700
31. 12. 2025	462	269	~ 760

*vir: poročila odborov in ocene

Varuhov z licenco ob koncu leta 2025 je bilo 269. Od tega je novih varuhov 15 (tečaj 2025). Licenčno usposabljanje je uspešno opravilo 71 varuhov. Nekaterim je leta 2026 licenca tudi potekla, a je niso obnovili, tako da se je absolutno število varuhov z licenco zmanjšalo za 17.

V letu 2025 je naziv gorski stražar ali stražarka pridobilo 94 planincev, vendar jih je nekaj tudi prenehalo delovati. Novih mladih gorskih stražarjev je 25.

Izvršni odbor

Izvršni odbor se je posvečal predvsem konsolidaciji KVG N, saj se je med korono aktivnost in povezanost varstva gorske narave zmanjšala, v posameznih odborih tudi povsem zastala.

Preglednica: **Sestava IO KVG N VGN, mandat 2022-2026 (od 19. 03. 2022)**

Načelnik	Člani IO	Seje IO
Marijan Denša, PD Nazarje	Irena Bertoneclj, PD Ljubljana-Matica Sabina Francek Ivovič, OPD Koper, namestnica načelnika. Janko Kolar, PD Ribnica na Pohorju Olga Kržan, PD Brežice Tomaž Mihelič, PD Bohinjska Bistrica Irena Mrak, PD Križe Miran Ritonja, PD Ptuj	8. seja (17. januar) 9. seja (11. junij, po spletu) 10. seja (15. december, po spletu)

V letu 2025 smo izvedli tri redne seje IO in sejo z vodji odborov odsekov, ostalo komunikacijo smo izpeljali po telefonu, elektronski pošti in na terenu. Veliko je bilo tudi komunikacije z vodji odborov in posameznih odsekov za izvedbo akcij.

Zbor odsekov za varstvo gorske narave KVG N

Izvedli smo ga 22. marca 2025 v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani. Pri organizaciji je sodeloval odbor VGN v MDO PD Gorenjske. Na zboru je bilo prisotnih 49 glasov (42 % od 116 odsekov za varstvo gorske narave).

Na zboru smo sprejeli nov Pravilnik o organiziranosti in delu KVG N PZS.

IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE STROKOVNIH KADROV

Izobraževanje in usposabljanje varuhov gorske narave (VGN) v okviru dejavnosti IO KVGN

Tečaj za varuhe gorske narave smo v letu 2025 izvedli v hibridni obliki, predavanja po spletu med tednom, terenski del na treh lokacijah (11. maj - Lisca, 25. maj - Nanos, 31. junij - Pokljuka in Vrata). To se je izkazalo za zelo dobro in tudi dobro sprejeto med tečajniki. Na posameznem terenu sta sodelovala običajno po dva predavatelja. Zaključek tečaja je bil 7. septembra v prostorih PZS, kar se je izkazalo za zelo dobro.

Predavatelji na tečaju so izbrani strokovnjaki na svojem področju. Prevezajo tudi mentorstvo pri izdelavi seminarских nalog. Vodja izobraževanja je dr. Irena Mrak, vodja tečaja Sabina Francek Ivović.

Licenčno izobraževanje smo izvedli na terenu, 22. marca 2025 v planinskem muzeju v Mojstrani. Izvedba je bila v obliki predavanj (problematika ledenikov), ogleda muzeja in terenskega pohoda. Udeležilo se ga je 71 varuhov, ki so s tem obnovili licenco.

Preglednica: **Izvedena usposabljanja: 19. tečaj za VGN in licenčni tečaj 2024 za VGN**

Naziv usposabljanja	Termin in lokacija	Štev. udeležencev	Vodja tečaja Predavatelji
Licenčni seminar za VGN	22. marec, Mojstrana	71	Glej zgoraj
Tečaj za VGN	Glej zgoraj	15	

Izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje v okviru dejavnosti odborov VGN MDO

V okviru načrtovane in izvedbe konsolidacije organiziranosti in delovanja varstva gorske narave v PZS dajemo vse večji poudarek delovanju odborov VGN pri MDO PD na področju izobraževanja, usposabljanja in ozaveščanja.

Ena od osnovnih dejavnosti odborov je izvajanje izobraževanja in usposabljanja za nove gorske stražarje. Tečaje za gorske stražarje in stražarke (GS) so izvedli v odborih Dolenjske in Bele krajine, Gorenjske ter Savinjske.

Preglednica: **Izvedena usposabljanja za naziv gorski stražar/stražarka po odborih MDO PD**

Odbor VGN MDO PD	Število novih (odraslih) GS	Tečaj mladih GS	Skupaj	Lokacija
Dolenjske in Bele krajine	21	--	21	Kopitnik
Gorenjske (april, november)	32	25	57	BIC Naklo
Savinjski	16	—	16	
Skupaj	69	25	94	

IZOBRAŽEVANJE, INFORMIRANJE IN OZAVEŠČANJE JAVNOSTI

Izobraževanje, informiranje in ozaveščanje planinske in druge javnosti oz. obiskovalcev gorskega sveta je pomembna naloga KVG N PZS. Naš cilj je opozoriti in pokazati celovitost vplivov rekreacije, turizma in drugih dejavnosti na živo in neživo naravo gorskega sveta.

Poteka na vseh treh nivojih organiziranja: v okviru akcij odsekov v planinskih društvih, akcij meddruštvenih odborov in izvršnega odbora, na različne načine in obravnava različne vsebinske sklope.

V letu 2025 je IO KVG N organiziral dobro obiskana **spletne predstavitve** (4x torkovi naravovarstveni planinski večeri), na katerih so tečajniki predstavljali svoje seminarske naloge.

Poleg teh smo organizirali tudi strokovno spletno predavanje.

Preglednica: **Spletna predavanja 2025**

Vsebina	Datum, kraj	Število
Predstavitve seminarskih nalog varuhov gorske narave: dva večera, skupaj osem predavanj	Spletno predavanje, 10. 3., 11. 3.	30

Izobraževanje, informiranje in ozaveščanje javnosti poteka tudi preko spletne strani KVG N PZS in FB profila.

Varuhi gorske narave PZS - generacija 2025
Foto: Sabina Francek Ivović

POMEMBNEJŠI PROJEKTI V LETU 2025

Najpomembnejši in trajen projekt je vsekakor razvoj ideje oživljanja zahajanja v gorski svet z izhodišč javnega prometa (železniške in avtobusne postaje). Ideja je zorela več let, v letu 2022 smo jo začeli uresničevati. Njen naslov je »**Peš in dolin do višin - v hribe z javnim prevozom**«. V ta namen smo izvedli že več pripravljalnih in operativnih aktivnosti, v letu 2023 smo izdali zloženko in pripravili več popularizacijskih akcij.

V letu 2025 IO KVGn glede tega ni izpeljal večjih aktivnosti, odbori odsekov pa jo vse bolj implementirajo v svoje akcije z organiziranjem skupnega prevoza udeležencev, in izbire JPP za prevoz do izhodišč. PZS je v okviru projekta Z JPP do dolin in peš do višin izvedla dva organizirana planinska izleta z JPP in več komunikacijskih aktivnosti.

Preglednica: Pomembnejši projekti v letu 2025

Projekt	Namen	Stanje
Peš iz dolin do višin	Predstaviti poglede in rešitve problematike VGN	V stalnem izvajanju; več aktivnosti posameznih odsekov (in društev)
Vesela planinska šola Dan planincev na Jančah	Predstavitev, ozaveščanje	Izvedeno; dobro obiskano
Problematika voženj v naravnem okolju	Ozaveščanje, informiranje, opozarjanje, da je problematika vse kompleksnejša	V pripravi informativno gradivo
Mirne cone za prostoživeče živali	Opredelitev, izbris iz kart	Predlog za izbris iz kart
Prenova učbenika Narava v gorskem svetu	Iz prenove zastarelih delov naj bi prešli v prenovo vsega učbenika	Zastalo
Prenova spletne strani KVGn	Spletna stran je nepregledna in zato neprivlačna za uporabnike	Stalna naloga

Naravovarstveni pohod na Vetrnik
Foto: Marijan Denša

SKUPNE AKCIJE ODBOROV VGN PRI MDO PD

Odbori VGN so v sodelovanju z odseki v letu 2025 organizirali ali izvedli nekaj akcij širšega pomena, kot so naravovarstvene delavnice, akcije, izleti in predavanja.

Velikega dela teh akcij se udeležujejo tudi člani drugih MDO, ne samo tistega, ki akcijo organizira, kar pripomore k povezovanju in izmenjavi izkušenj. Navedene so samo najpomembnejše, torej »glavne« akcije odborov.

Preglednica: Izvedene naj-pomembnejše skupne akcije Odborov VGN MDO PD v letu 2025

Odbor VGN	Aktivnost (namen, oblika, izvajalec, ...)	Datum	Opomba (organizator)
Podravje	Pohod ob Muri NV izlet in srečanje in PEŠ	2. 2.	(Odbor Mura)
Savinjske	Po nagelj na Goro Oljko in srečanje VGN	2. 2.	(PD Polzela)
Podravja Savinjske	Varovanje rastišča velikonočnice	marec	Boč
Podravje	Živimo na planetu, ki ne raste; pred. dr. Lučke Kajfež Bogataj	22. 4.	Namenjeno srednješolski mladini
Gorenjske	Z JPP do Križ in peš na Kriško goro	23. 4.	
Zasavja	Varovanje rastišča Clusijevega svišča	april	Lovrenc
Savinjske	Vetrnik – NV srečanje in pohod	25. 5.	(JZ KP)
Koroški	Pohorje (Regijski park)	31. 5.	(ZRSVN)
Podravje	NV pohod Šturmovci	31. 5.	PD Ptuj in KEUPS
Savinjske	NV Pohod Cvetana Šavnic (Menina)	1. 6.	
Savinjske	Naravovarstveni pohod na Smrekovško pogorje in srečanje VGN	26. 6.	Skupni prevoz iz doline do izhodišča (PEŠ)
Ljubljane	Srečanje in pohod na Ljubljanski grad	6. 12.	Več članov tudi iz drugih odborov
Več odsekov	Prireditve ob mednarodnem dnevu gora	december	Alpska konvencija, Brati gore

Opombe: preglednica je urejena po datumih. – ni podatka.

Vesela planinska šola na Jančah
Foto: Marijan Denša

MEDNARODNE AKTIVNOSTI KVG N PZS V LETU 2025

KVG N je predstavnik PZS v Komisiji za varstvo narave in urejanje alpskega prostora (KONSAR) pri CAA (Club Arc Alpin), Združenju planinskih organizacij alpskega loka. Komisijo zastopa Irena Mrak.

Preglednica: **Mednarodne aktivnosti KVG N v letu 2025**

Aktivnost	Namen	Datum	Lokacija
Delovanje KONSAR CAA Predstavnica Irena Mrak	Letni sestanki komisije za varstvo gorske narave in prostorskega načrtovanja v Alpah (KONSAR). Med letom je sodelovanje s KONSAR potekalo s pisnim komuniciranjem.	13. - 15. 11. 2025	Bolzano, ostalo po spletu in dopisno

PRIZNANJA KVG N V LETU 2025

Preglednica: **Priznanja KVG N podeljena v letu 2025 - za leto 2024**

Naziv priznanja	Pogoj za prejem	Prejemniki
Diploma dr. Angele Piskernik	Življenjsko delo in izjemni uspehi na področju varstva in ohranjanja gorske narave	Irena Mrak – PD Križe

Podelitev je potekala 22. marca 2025 na svečanem delu Zbora odsekov KVG N PZS.

Terenski del tečaja za naziv varuh gorske narave PZS
Foto: Marijan Denša

ZAKLJUČEK

Počasi, vendar zanesljivo uresničujemo krepitev pomena odborov odsekov po MDO PD, kljub kadrovskim zagatam v nekaterih okoljih. Stabilen je tudi sistem izobraževanja in usposabljanja varuhov gorske narave.

Marijan Denša, načelnik KVG N